

Actualiteiten in externe verslaggeving

1. Nieuwe Titel 9
2. Nieuwe Richtlijnen RJ
3. Nieuwe IFRS

1

1. Nieuwe Titel 9

- Nieuwe Titel 9 noodzakelijk ter implementatie van EU jaarrekeningrichtlijn / Accounting Directive (juni 2013)
- Effectief voor jaarrekeningen die worden opgesteld over boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016.
  - Dus verplicht vanaf de jaarrekening 2016 (of 2016/2017)
  - Geen specifieke overgangsregelingen
    - Maar MvT geeft wel een aanwijzing hoe om te gaan met de nieuwe regels voor goodwill (zie hierna)
- Datum inwerkingtreding is 1 november
  - Eerdere toepassing is toegestaan voor jaarrekeningen 2015.

Geen cherry picking

2

Oud			Nieuw		
	Verenigingen, stichtingen, coöperaties, OWM's	NV en BV (excl. beursgenoteerde ond.)		Veren. , sticht. , coöp, OWM	NV en BV
Opmaaktermijn	6 mnd + max. 5 mnd verlenging	5 mnd + max. 6 mnd verlenging	Opmaaktermijn	6 mnd + max. 4 mnd verlenging	5 mnd + max. 5 mnd verlenging
Deponeringstermijn	13 mnd	13 mnd	Deponeringstermijn	12 mnd	12 mnd

Praktische gevolgen
<ul style="list-style-type: none"> • De maximale opmaak- en deponeringstermijn zijn met 1 maand vervoegd (van 11 naar 10 resp. van 13 naar 12). • De jaarrekening dient dus uiterlijk opgemaakt te zijn op 31 oktober en gedeponeed op 31 december.

3

Oud		Nieuw
Term 'jaarcerslag' heeft een dubbelzinnige betekenis: <ul style="list-style-type: none"> • wettelijk is jaarverslag gelijk aan Verslag Raad van Bestuur • in de praktijk wordt de term ook gebruikt voor het gehele document van Verslag RvB, Jaarrekening, Overige gegevens e.a. 		Wettelijke term 'jaarcerslag' wordt vervangen door term 'bestuursverslag'.

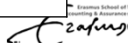
Praktische gevolgen
<ul style="list-style-type: none"> • De term 'bestuursverslag' is niet bedoeld als verplicht te gebruiken terminologie. • Termen als 'Verslag Raad van Bestuur' of 'directieverslag' mogen ook worden gebruikt. • Mits eenduidig is dat de gebruikte term aansluit op het wettelijk begrip 'bestuursverslag'. • Blijven gebruiken van de term 'jaarcerslag' ligt daarom niet voor de hand.

 ESAA Erasmus School of Accounting & Assurance

Accountantscontrole en bestuursverslag

Oud	Nieuw
<p>Art. 393 bepaalt dat de accountant m.b.t. het bestuursverslag onderzoekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • of het bestuursverslag overeenkomstig Titel 9 is opgesteld • of het bestuursverslag met de jaarrekening verenigbaar is. 	<p>De accountant toetst voorts of het bestuursverslag materiële onjuistheden bevat, in het licht van de tijdens de controle van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de rechtspersoon en zijn omgeving.</p> <p>Melding in verklaring of er onjuistheden zijn gebleken</p>
<p>Praktische gevolgen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De accountant dient inzake het bestuursverslag meer werkzaamheden te verrichten. • Er is een actieve onderzoeksplicht, maar deze is beperkt tot het nader onderzoeken van informatie die tijdens de jaarrekeningcontrole is verkregen. • Dit gaat minder ver dan beoordeling of controle van het jaarverslag. • Voorbeelden zijn informatie over corporate governance en risico's. 	

 ESAA Erasmus School of Accounting & Assurance

Aanpassingen BAW - Vaste activa

- Voor vaste activa wordt vervangingswaarde vervangen door actuele kostprijs [Vervangingswaarde is niet meer toegestaan in EU Richtlijn]
- Gewijzigde bepalingen inzake afwaardering

Oud	Nieuw
<p>Art. 7 Besluit Actuele Waarde bepaalt bij waardering vaste activa tegen actuele waarde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actuele waarde = opbrengstwaarde indien is besloten tot verkoop • Actuele waarde = laagste van vervangingswaarde en bedrijfswaarde indien niet besloten is tot verkoop 	<p>Art. 7 BAW:</p> <ul style="list-style-type: none"> • actuele waarde is actuele kostprijs of lagere waarde • lagere waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en opbrengstwaarde
<p>Praktische gevolgen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Al of niet besluit tot verkoop is niet langer relevant • Geen waarderings hoger dan actuele kostprijs, alleen lager • Indien geen besluit tot verkoop zal bedrijfswaarde meestal hoger zijn dan opbrengstwaarde 	

6

Actuele kostprijs

- Actuele kostprijs van een vast actief (art. 2 Besluit Actuele Waarde):
  - Actuele inkoopprijs en de bijkomende kosten van een actief, verminderd met afschrijvingen
  - Actuele aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, verminderd met afschrijvingen.
    - Redelijk deel van de indirecte kosten en rente op schulden over het tijdvak van vervaardiging kunnen hieraan worden toegerekend

Machine is 5 jaar oud.
Hoe bepaal ik de actuele kostprijs?

Wat is het verschil tussen actuele kostprijs en vervangingswaarde?

7

Aanpassingen BAW: Voorraden

- Voorraden mogen niet meer tegen actuele waarde worden gewaardeerd
- Alleen voor agrarische voorraden blijft de mogelijkheid bestaan om te waarderen tegen opbrengstwaarde

8

ESAA Erasmus School of Accounting & Assurance

RJ-Uiting 2015-9: ORL C2

Nieuwe categorie: Microrechtspersonen

Art. 395a	Microrechtspersonen
Balanstotaal	≤ 350.000
Netto-omzet	≤ 700.000
Aantal werknemers	< 10
Criteria bepalen op geconsolideerde basis	

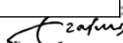
- Geen bestuursverslag
- Geen overige gegevens
- Geen accountantscontrole
- Alleen openbaarmaking balans

De eisen die gelden voor de jaarrekening van een microrechtspersoon

Balans (+ vgl. cijfers)	Winst- en verliesrekening (+ vgl. cijfers)
<ul style="list-style-type: none"> Overlopende activa en passiva inzake bedrijfskosten hoeven niet te worden gevormd. Voorbeeld: vooruitbetaalde huren. In balans afzonderlijk opnemen: vaste/vlottende activa, immateriële activa u.h.v. oprichtings- en emissie kosten, opgevraagde stortingen van geplaatst kapitaal, eigen vermogen, voorzieningen en schulden 	<ul style="list-style-type: none"> In winst- en verliesrekening afzonderlijk opnemen: netto-omzet, overige bedrijfsopbrengsten, lonen, kosten van grond- en hulpstoffen, afschrijvingen en waardeverminderingen, overige bedrijfskosten, belastingen, resultaat na belastingen
<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> Waardering tegen marktwaarde niet toegestaan </div>	

Een toelichting hoeft niet te worden opgenomen, m.u.v.

- eventuele toepassing fiscale grondslagen
- informatie over verwerving en vervreemding van eigen aandelen (indien NV) (redenen, aantal, nominale bedrag, prijs, gedeelte van het kapitaal): onderaan de balans.

ESAA Erasmus School of Accounting & Assurance

Wijziging grensbedragen

Art. 396	Klein (oud)	Klein (nieuw)
Balanstotaal	≤ 4.400.000	≤ 6.000.000
Netto-omzet	≤ 8.800.000	≤ 12.000.000
Aantal werknemers	< 50	< 50

Art. 397	Middelgroot (oud)	Middelgroot (nieuw)
Balanstotaal	≤ 17.500.000	≤ 20.000.000
Netto-omzet	≤ 35.000.000	≤ 40.000.000
Aantal werknemers	< 250	< 250

CASUS

2014: X heeft 55 werknemers, balanstotaal 5 miljoen, netto-omzet 8 miljoen → middelgroot
 2015: idem; Titel 9 wordt vervroegd toegepast → middelgroot of klein?

10

Appendix: Overzicht van enkele kleinere wijzigingen (1)

- Activering onderzoekskosten niet meer toegestaan
- Geen rekening meer houden met buitengewone waardeverminderingen van vlottende activa na balansdatum
- Waardeverminderingen van goodwill mogen niet meer worden teruggenomen
- Horizontaal model winst- en verliesrekening niet meer mogelijk
- Buitengewone baten en lasten vervallen
- Vermelding bijzondere baten en lasten
- Toelichting dient de volgorde der posten aan te houden
- Informatie over gebeurtenissen na balansdatum, winstverdelingsvoorstel en aantallen winstbewijzen verschuift van Overige gegevens naar de toelichting

Overzicht van enkele kleinere wijzigingen (2)

- Vermelding vereist van niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa (voorwaardelijke activa, voorwaardelijke verplichtingen, niet-verwerkte verplichtingen)
- Art. 380b vereist vermelding van naam, rechtsvorm en zetel van de rechtspersoon, alsmede het nummer waaronder hij is ingeschreven in het handelsregister.
- Informatie van de volgende bedragen zijn niet meer vereist per soort schuld (maar nog wel in totalen)
  - Het bedrag van de resterende looptijd langer dan vijf jaar.
  - Of zakelijke zekerheid is gesteld en in welke vorm.
- Bij toelichting op leningen, voorschotten en garanties voor bestuurders en commissarissen ook vermelden:
  - de afgewaardeerde bedragen
  - de bedragen waarvan werd afgezien

Overzicht van enkele kleinere wijzigingen (3)

- Middelgrote ondernemingen hoeven informatie over accountantshonoraria niet meer op verzoek aan de AFM te verstrekken
- Enkele aangepaste informatie-eisen voor kleine ondernemingen
- Organisaties van openbaar belang dienen te rapporteren als grote onderneming en mogen artikel 402 en 403 niet toepassen
- Beleggingsmaatschappijen dienen te rapporteren als grote onderneming
- Participatiemaatschappijen mogen geen gebruik maken van de vrijstellingen voor micro-ondernemingen
- Verslag over betalingen aan overheden verplicht voor grote rechtspersonen die actief zijn in de winning (olie, gas, mineralen) en bosbouw

2. Nieuwe Richtlijnen RJ - Discontinuïteit

WET: Artikel 2:384 lid 3 BW bepaalt dat wordt uitgegaan van de veronderstelling dat het geheel der werkzaamheden van de rechtspersoon wordt voortgezet, tenzij die veronderstelling onjuist is of haar juistheid aan gerede twijfel onderhevig is.

Er is gerede twijfel/ernstige onzekerheid omtrent continuïteit	RJ 170	Discontinuïteit is onontkoombaar
Rechtspersoon kan niet meer op eigen kracht aan verplichtingen voldoen, maar er is wel reële kans dat rechtspersoon werkzaamheden kan voorzetten		Geen reële kans dat werkzaamheden kunnen worden voortgezet of besluit tot liquidatie.
↓		Kan na balansdatum ontstaan
Jaarrekening op basis van continuïteit; evt. bijzondere afwaarderingen; adequate toelichting		Jaarrekening op basis van discontinuïteit (RJ 170 regelt alleen onvrijwillige discontinuïteit)

Discontinuïteit is onontkoombaar

Jaarrekening op basis van discontinuïteit

1. Alle activa die voldoen aan definitie van actief worden opgenomen en gewaardeerd tegen opbrengstwaarde
  - Ook intern ontwikkelde iva Herwaarderingsreserve!
  - Een te verkopen onderneming is één actief (incl. eigen goodwill)
2. Alle verplichtingen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die nodig zijn om de verplichtingen af te wikkelen
3. Verwachte kosten en opbrengsten tot de datum van afwikkeling worden opgenomen als overlopende posten
4. Prospectieve toepassing

15

Fouterstel

2016

Huidige Richtlijn:

- Onderscheid tussen materiële fouten en fundamentele fouten
- Alleen fundamentele fouten worden retrospectief verwerkt (in beginvermogen met aanpassing vergelijkende cijfers)
- Materiële fouten worden verwerkt in de eerstvolgende jaarrekening

Nieuwe Richtlijn:

- Geen onderscheid meer tussen materiële en fundamentele fouten
- Alle materiële fouten worden retrospectief verwerkt
- Toelichting op fout (aard, omvang, invloed op vergelijkende cijfers)

NB Alleen 'fundamentele' fouten leiden tot een mededeling voor het Handelsregister

16

Fusies en overnames binnen een groep

Overname, fusie, herstructurering, verhangung of splitsing binnen een groep. Mogelijk te hanteren methoden:

METHODE	Waarde activa / verplichtingen	Aanpassing vergelijkende cijfers	Goodwill
Purchase accounting methode (alleen indien substance)	Reële waarde	Nee	Ja
Pooling of interests accounting	Boekwaarde	Ja	Nee
Carry over accounting	Boekwaarde	Nee	Nee

Boekwaarde:

- Boekwaarde zoals die blijkt uit jaarrekening van overgenomen partij, of
- Boekwaarde zoals die blijkt uit jaarrekening van moeder

17

Omgekeerde overnames (1)

CASUS

- Entiteit A heeft 100 aandelen uitstaan. Reële waarde A 1.600 (16 per aandeel).
- Entiteit B heeft 60 aandelen uitstaan. Reële waarde B 2.400 (40 per aandeel).
- A verwerft alle aandelen B dmv aandelenruil: $1B = 2,5A$. A geeft 150 ($60 \times 2,5$) nieuwe aandelen uit.
- Aantal aandelen A na emissie is 250 ($100+150$). Aandeelhouders B bezitten 150 aandelen A, dus een belang van 60%.
- Hoewel A aandelen heeft uitgegeven, hebben de aandeelhouders van B de zeggenschap in A verworven.
- Gevolgen voor geconsolideerde jaarrekening:
  - A stelt geconsolideerde jaarrekening op
  - Activa en verplichtingen van A worden geherwaardeerd naar reële waarde en de goodwill wordt inzake A bepaald
  - Activa en verplichtingen B worden tegen boekwaarde verantwoord.

18

Omgekeerde overnames (2)

- Gevolgen voor enkelvoudige jaarrekening A (deelneming B gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde) → RJ biedt twee alternatieven:
  - Verwerking volgens de economische vorm: cf. verwerking in geconsolideerde jaarrekening (verplicht indien A vrijwel geen activiteiten heeft)
  - Verwerking volgens de juridische vorm: A is formeel overnemende partij

Verwerking omgekeerde overname in enkelvoudige jaarrekening A

A: <ul style="list-style-type: none"> • Boekwaarde netto-activa: 1.300 • Reële waarde netto-activa: 1.350 • Reële waarde: 1.600 	B: <ul style="list-style-type: none"> • Boekwaarde netto-activa: 1.800 • Reële waarde netto-activa: 2.000 • Reële waarde: 2.400
Economische benadering	Juridische benadering
<ul style="list-style-type: none"> • Deelneming B: nvw 1.800 • Herwaardering eigen activa A: + 50 • Goodwill: 250 (1.600 – 1.350) • Eigen vermogen: 3.400 (1.600 + 1.800) 	<ul style="list-style-type: none"> • Deelneming B: nvw 2.000 • Goodwill: 400 (2.400 – 2.000) • Eigen vermogen: 3.700 (1.300 + 2.400)

19

Beschermingsrechten / medebeslissingsrechten

- Vaak heeft de minderheidsaandeelhouder ook zekere contractuele rechten. De vraag is of hij deze rechten alleen heeft om zijn belang te beschermen of dat hij medebeslissende bevoegdheid heeft
  - Bij beschermingsrechten geen (gedeelde) zeggenschap.
  - Indien wel beleidsbepalende invloed (medebeslissingsrecht): minderheids- en meerderheidsaandeelhouder hebben waarschijnlijk gezamenlijke zeggenschap (joint venture)

Beschermingsrechten	Medebeslissingsrechten
<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen jaarrekening • Zeer omvangrijke investeringen • Besluit tot liquidatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Goedkeuring begroting • Goedkeuring investeringen • Benoeming bestuurders

20

Potentiële stemrechten

Casus

- Vennootschap A heeft een 10% belang in vennootschap X (oorspronkelijke kostprijs 500.000; netto-vermogenswaarde 750.000).
- Vennootschap P heeft 90% van de aandelen in X.
- A heeft met P een call optie afgesloten om 45% van de aandelen van P in X te kunnen kopen op elk moment voor een bedrag van 4,5 miljoen.
- De reële waarde van vennootschap X (100%) op balansdatum is 10 miljoen.
- Het management van A heeft niet de intentie om de optie op korte termijn uit te oefenen.

Wie moet consolideren ?

Ontslagvergoedingen

- Ontslagvergoeding = vergoeding die aan een werknemer wordt toegekend in ruil voor beëindiging van het dienstverband
→ afvloeiingsregelingen, doorbetalingen van salaris, pensioenverbeteringen.
- Een vergoeding voor beëindiging van het dienstverband op voorwaarde dat de werknemer nog gedurende een bepaalde periode in dienst blijft is geen ontslagvergoeding, maar een vergoeding voor de nog resterende dienstdtijd (vergoeding in ruil voor arbeidsprestaties).
- Opnemen van een verplichting indien de rechtspersoon zich onvoorwaardelijk heeft verbonden om de ontslagvergoeding te betalen
→ Ongeacht of de werknemer het bod al of niet heeft aanvaard.

Veelal een voorziening

Transitievergoeding

- Per 1 juli 2015 gewijzigde arbeidsrechtwetgeving.
  - Voor werknemers met tijdelijke contracten van een looptijd van 2 jaar of meer geldt dat bij afloop van het tijdelijke contract de werkgever een zgn transitievergoeding aan de werknemer verschuldigd is.
  - Transitievergoeding is niet verschuldigd als na tijdelijk contract verlenging contract of vast contract volgt
- Verwerking transitievergoeding in de jaarrekening:
  - Verwerken als ontslagvergoeding, tenzij bij aanvang contract al waarschijnlijk is dat het tijdelijk contract niet verlengd gaat worden (dan opbouw over contractduur) (voorbeeld: bepaalde AIO's en OIO's bij Universiteiten)

Risico-informatie in het bestuursverslag

Art. 391 lid 1

Het bestuursverslag geeft een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee de rechtspersoon wordt geconfronteerd.

Art. 391 lid 3

Het bestuursverslag vermeldt doelstellingen en beleid inzake risicobeheer van financiële instrumenten: afdekkingen, prijs-, krediet-, liquiditeits- en kasstroomrisico's.

RJ 400.110 a/b	RJ 400.110c	Stellige uitspraken
Selectie en weergave van de belangrijkste risico's: <ul style="list-style-type: none"> • Strategie • Operationeel • Financieel • Financiële verslaggeving • Wet- en regelgeving 	Vermelden van: <ul style="list-style-type: none"> • risicobereidheid ('risk appetite') • maatregelen ter beheersing risico's • impact op resultaten / financiële positie indien risico's zich voordoen • risico's die afgelopen jaar belangrijke impact hebben gehad • verbeteringen in risicomangement 	

3. Nieuwe IFRS

Geen nieuwe IFRS voor 2015

IFRS voor latere jaren (selectie)	Onderwerp	Van toepassing vanaf:
IAS 1 (Amendment)	Disclosure Initiative	2016
IAS 27 (Amendment)	Equity Method in Separate FS	2016
IFRS 9	Financial Instruments	2018
IFRS 15	Revenue Recognition	2018
IFRS 19	Leases	2019

25

Disclosure Initiative

Verduidelijking van enkele bepalingen van IAS 1:

- Toelichting materialiteitsbegrip
  - Geen vermenging van materiële en niet-materiële informatie
    - Hoewel het opnemen van niet-materiële informatie niet verboden is
  - Ook specifiek in IFRS genoemde informatie-elementen behoeven alleen te worden opgenomen als zij materieel zijn
  - Ook opname van niet in IFRS genoemde informatie-elementen kan noodzakelijk zijn voor een true and fair view
- Er is flexibiliteit in het presenteren van de notes
  - Dit kan de toegankelijkheid van de jaarrekening bevorderen

26

Equity Method in Separate FS

- Bij waardering van deelnemingen in de enkelvoudige jaarrekening zijn in de huidige IAS 27 twee methoden toegestaan:
  - Waardering tegen kostprijs
  - Waardering tegen reële waarde
- De nieuwe IAS 27 staat een derde alternatief toe:
  - Waardering tegen de equity method (= vergelijkbaar met nettovermogenswaarde)
- Gevolg: mogelijke verschillen in eigen vermogen in geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekeningen kunnen worden opgeheven.

Bijna alle Nederlandse beursondernemingen passen nu enkelvoudig geen IFRS toe.

27

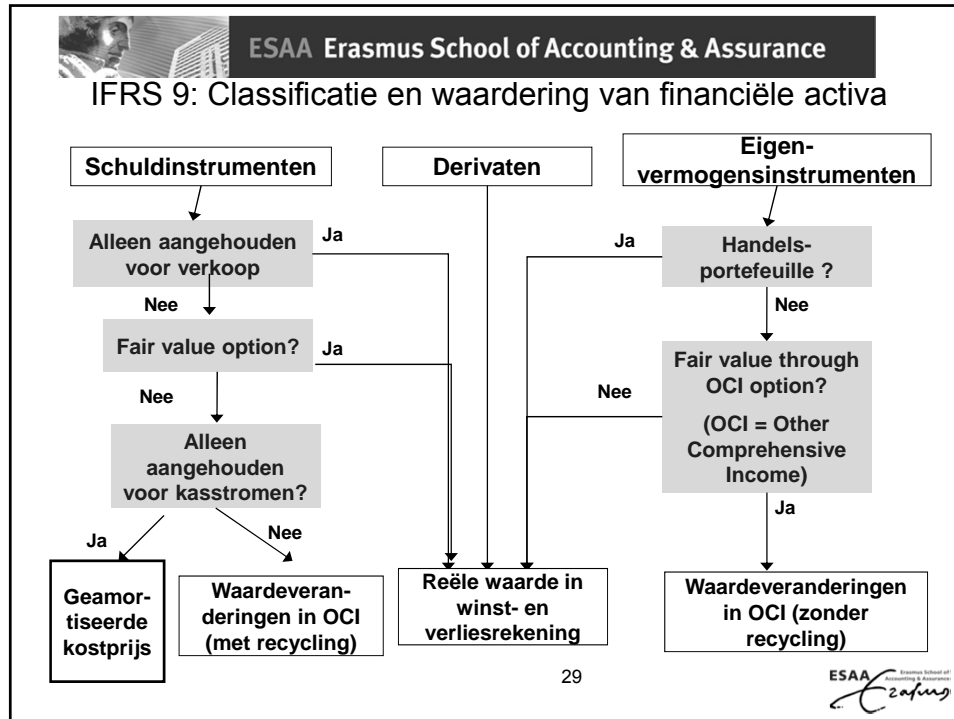

IFRS 9 - Hoofdpijnen

- Classification and measurement (zie hierna)
- Impairment / Waardevermindering van een actief
  - Fase 1. Bij ontstaan van een financieel actief: direct een waardevermindering opnemen voor de verliezen die binnen 12 maanden worden verwacht; rente-opbrengsten obv bruto-waarde (zonder rekening te houden met de waardevermindering)
  - Fase 2. Indien het kredietrisico in een regio of sector significant verslechtert en niet als laag wordt gekwalificeerd: een waardevermindering opnemen voor alle verwachte verliezen gedurende de looptijd; rente-opbrengsten obv bruto-waarde
  - Fase 3. Indien het kredietrisico van een specifiek actief identificeerbaar is: rente-opbrengsten obv geamortiseerde kostprijs (na afwaardering)
- Hedge accounting: meer principles-based bepalingen met betere aansluiting op risicobeheer van ondernemingen

Van incurred losses naar expected losses

28

ESAA Erasmus School of Accounting & Assurance

IFRS 9: Classificatie en waardering van financiële verplichtingen

- Uitgangspunten IAS 39 gehandhaafd:
  - Geamortiseerde kostprijs
  - Fair value
    - Verplicht voor handelsportefeuille
    - Waardeveranderingen inzake 'own credit risk' in beginsel via OCI

30

ESAA Erasmus School of Accounting & Assurance

IFRS 15 Revenue Recognition

IFRS 15: Revenue Recognition

- Vijf stappen:
  1. Identificeer contracten met de cliënt
  2. Identificeer de 'performance obligations' in het contract
  3. Bepaal de transactieprijs
  4. Alloceer de transactieprijs naar de afzonderlijke 'performance obligations'
  5. Verantwoord omzet als een 'performance obligation' is nagekomen (op een moment of continu)
- 'Risks and rewards' benadering maakt plaats voor 'control'-benadering: nakomen 'performance obligation' wil zeggen dat de klant 'control' heeft verkregen

31

Stap 2. Identificatie prestatieverplichtingen

Identificatie prestatieverplichtingen

- SOFT is een software-ontwikkelaar die een contract sluit om:
  - een licentie over te dragen
  - de software te installeren
  - te zorgen voor niet nader gespecificeerde software-updates
  - gedurende twee jaar technische ondersteuning te leveren
- Wat zijn de performance obligations in dit contract?

32

Stap 3. Bepaling van de transactieprijs

Bepaling van de transactieprijs bij retourneren

- Een entiteit sluit 100 contracten met cliënten. Ieder contract betreft de verkoop van één product voor €100 (100 x €100 = €10.000 totale opbrengst).
- Iedere cliënt kan een ongebruikt product binnen 30 dagen retourneren en krijgt dan het volledige aankoopbedrag retour.
- De kostprijs van ieder product is €60.
- De verwachting is dat 97% van de producten niet terugkomt.
- Hoeveel omzet verantwoordt deze entiteit?

33

Bepaling van de transactieprijs (2)

- Huidige journaalpost:

Liquide middelen	100.000	
Aan Netto-omzet		10.000
+		
Kostprijs verkopen	6.120	
Aan Voorraden		6.000
Aan Retourverplichtingen (3x 40)		120
(Bij retour: Retourverplichtingen 120; Voorraden 180; aan Liquide middelen 300)		
- Journaalpost IFRS 15:

Liquide middelen	10.000	
Aan Netto-omzet (97 x 100)		9.700
Aan Retourverplichtingen (3 x 100)		300
+		
Kostprijs verkopen (97 x 60)	5.820	
Recht op voorraden (3 x 60)	180	
Aan Voorraden		6.000
(Bij retour: Retourverplichtingen 300; aan Liquide middelen 300; Voorraden 180; aan Recht op voorraden 180)		

34

Stap 4. Alloceer de transactieprijs naar afzonderlijke 'performance obligations'

Allocatie van de transactieprijs

- Een entiteit sluit een contract met een cliënt om producten A, B en C te verkopen voor €100.
- De producten worden op verschillende momenten geleverd.
- De 'stand-alone' verkoopprijzen zijn €50 (A), €25 (B) en €75 (C), totaal €150
- De korting van de gezamenlijke aankoop is derhalve €50.
- Hoe moet de transactieprijs van A, B en C worden bepaald?

35

Stap 5. Verantwoording omzet (1)

- Verantwoording omzet als de prestatieverplichting is nagekomen
  - d.w.z als de koper beschikkingsmacht heeft gekregen over goed of dienst
- Onderscheid tussen:
  - Verantwoording op een moment (zoals bij levering van goederen)
  - Verantwoording door verloop van de tijd (zoals bij de verlening van diensten). Criteria:
    - Cliënt ontvangt en nuttigt de voordelen terwijl de entiteit presteert,
    - De entiteit creëert een actief waarover de cliënt tijdens de creatie de beschikkingsmacht heeft, of
    - De prestatie van de entiteit kent geen alternatieve aanwending en de entiteit heeft recht op een vergoeding voor de geleverde prestaties.

36

Stap 5. Verantwoording omzet (2)

Verantwoording omzet uit hoofde van een licentie

- SOFT is een software-ontwikkelaar die een contract sluit om o.a. een licentie over te dragen. De licentie heeft een looptijd van twee jaar.
- Behalve de updates en de technische ondersteuning zijn er geen verdere verplichtingen van SOFT.
- De cliënt kan werken met licentie onafhankelijk van het voortbestaan van SOFT.
- Dient SOFT de opbrengst van de licentie te verwerken op het moment van levering of gedurende een periode van twee jaar?
- Maakt het verschil of de updates van significant belang zijn voor het nuttig kunnen gebruiken van de software voor de cliënt?

37

Stap 5. Verantwoording omzet (3)

Verantwoording omzet bij terugkoop

- Een entiteit verkoopt vastgoed aan een cliënt voor €1 miljoen.
- Hoe dient omzet te worden verantwoord in de volgende gevallen:
  - Het contract bevat een call optie op grond waarvan de entiteit het recht geeft het vastgoed binnen een jaar terug te kopen voor €1,1 miljoen.
  - Het contract bevat een put optie op grond waarvan de cliënt het recht heeft het vastgoed binnen een jaar terug te verkopen voor €900.000. De verwachte marktwaarde na een jaar is €750.000.

38

Stap 5. Verantwoording omzet (4)

Verantwoording omzet bij onderhanden projecten

- Een entiteit sluit een contract met een cliënt om het nieuwe hoofdkantoor van de cliënt te bouwen.
- De cliënt dient 10% van de aanneemsom te betalen bij het sluiten van het contract, 50% gedurende de looptijd van het contracten, en de resterende 40% bij oplevering.
- Betalingen zijn onvoorwaardelijk.
- Indien het contract tussentijds wordt beëindigd heeft de entiteit alleen recht op de ontvangen en opeisbare termijnbetalingen.
- Hoe dient de entiteit de omzet te verantwoorden: gedurende de bouw of bij oplevering?

IFRS 16 Leases

- Onderscheid financiële en operationele leases vervalt voor lessees: alle verplichtingen op de balans, tenzij:
  - de leasetermijn 12 maanden of minder is, of
  - het onderliggende actief van geringe waarde is (bijv. een lease van een personal computer).
- Actief opnemen voor het recht om te huren ('right of use'):
  - presenteren als lease-activa of als onderdeel van materiële vaste activa
- Waardering recht en initiële verplichting tegen contante waarde van de leasebetalingen
  - Op basis van de niet-opzegbare periode
  - Plus verlengingsopties die redelijkerwijze zeker zijn
    - Goedkope verlenging / Hoge boete bij niet verlenging

IFRS 16 Leases (2)

- Disconteringsvoet: indien beschikbaar contractuele rentevoet, anders incrementele rentevoet
- Afschrijving actief over kortste van gebruiksduur en leasetermijn
- Leasebetalingen verdelen over aflossing schuld en rentekosten
- In de winst- en verliesrekening derhalve twee componenten:
  - Afschrijvingskosten (veelal lineair)
  - Rentekosten (meer kosten in het begin van een leasecontract)
- In kasstroomoverzicht verschuiving van financieringskasstroom naar operationele kasstroom voor het 'aflossingselement' van de leasebetaling.

41

Leases - Eenvoudig voorbeeld

- Jaarlijkse leasebetaling (achteraf) 6.000; looptijd 3 jaar; Contante waarde 14.920 (10%)
- Balans: Actief en verplichting 14.920
- Winst- en verliesrekening:

	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Totaal
Afschr. actief	4.973	4.973	4.973	14.920
Rentekosten	1.492	1.041	545	3.080
Totaal	6.465	6.014	5.518	18.000
Huidige IFRS	6.000	6.000	6.000	18.000
(Verplichting)	10.412	5.453	0	

42

Gevolgen IFRS 16 voor convenanten

- IFRS 16 leidt tot slechtere gerapporteerde solvabiliteit
- Of dit ook gevolgen heeft voor het voldoen aan convenanten hangt ervan af.

- In veel leningsovereenkomsten is sprake van:
  - Automatische heronderhandeling bij stelselwijzigingen,
  - ‘Frozen GAAP’ – bepalingen, of
  - Aanpassingen voor operating leases in bepalingen van convenanten
 → In die gevallen zal IFRS 16 waarschijnlijk geen effect hebben.

43

Algemene slotbeschouwing

- Jaarrekeningbepalingen blijven in beweging
- Ga na of de nieuwe Richtlijnen gevolgen hebben voor de jaarrekening 2015 / 2016:
  - Let vooral op RJ 400 Bestuursverslag
  - Toepassing nieuwe bepalingen Titel 9
- Voorbereiding op toekomstige wijzigingen:
  - IFRS 15 Revenue Recognition
  - IFRS 9 Financial Instruments
  - IFRS 16 Leases

44